

U četvrtak, 13 oktobra, na BEMUS u su održana dva koncerta U veliko sali Kolarčeve Zadužbine svirali su Julijan Rahlin I Itamar Golan, a u sali Beogradske filharmonije nastupila je Nada Kolundžija.

Oba koncerta za Kulturne krugove pratila je Zorica Premate

Nada Kolundžija, pijanistkinja sa retkim mazičkim ukusom ne samo za našu sredinu, ovoga puta beograđanima je ponudila jedan sasvim specifičan tematski koncert, sa naslovom "Valceri 20. i 21. veka". Istražujući nakoje sve načine kompozitori mogu da tretiraju valcer, jedan od muzičkih simbola građanske i romantične srednje Evrope 19 veka, Nada Kolundžija je svojim prijateljima kompozitorima iz celog sveta, poslala porudžbinu. Mnogi su se odazvali tom njenom pozivu, a na BEMUS-ovom koncertu predstavljen je samo deo neobične zbirke koju je Nada Kolundžija na ovaj način sakupila.

Taka smo na njenom koncerta čuli, čak OSAM svetskih remijera od ukupno 13 izvedenih kompozicija. Pored valcera koji su, svaki u svom specifičnom stilu, a kritički u odnosu na romantičarski svet valcera, komponovali Erik Sati, Arnold Šenberg, Filip Glas, Luj Andrisen i Đerd Ligeti, Nada Kolundžija je premijerno izvela još osam novonastalih kompozicija, koje, dakle, pripadaju najnovijem pogledu na ovaj muzički žanr. Osim kompozicija Džini Pul, Majkla Pepe i Beverli Pinski Grigsbi, ostale premijerno izvedene valcere napisali su naši kompozitori Dušan Bogdanović, Katarina Miljković, Vuk Kulenović, Irena Popović i Miroslav Savić. Poseban i neprocenljiv kvalitet ovog koncerta bile su premijere kompozicija Katarine Miljkovic i Vuka Kulenovića koji već godinama žive u Sjedinjenim Državama i čija se neva dela skoro nikad ne izvode kod nas. Katarina Miljković je svoj valcer osmislila kao privatni kolaž "valcerizama", specifičnih melodijskih, harmonskih i fakturnih situacija karakterističnih za žanr romantičnog valcera. U njenoj viziji valcer neuspešno pokušava da se obnovi u 21. veku, u kome umetnost kao da više nije u stanju da reprodukuje iskrenu melodramu i celovit originalni zvučni narativ. Vuk Kulenović je, opet, poslao Valcer koji kao da je nastavak njegovog starog ciklusa „Bukolike". Repetitivno osmišljena, ova prilično dugčeka kompozicija nenametljivo tonski slika treperenje vrbino granja na vetru i, dakle, jeste valcer koji sama sa sobom igra priroda. Ponovo nas je obavio onaj poseban, Kulenovićevski zvučni hedonizam, redundanca fraza, štedro nagomilani pasaži, rastegnuto muzičko vreme u kome, tek ponekad, otkuca trodelni metar valcera.

Za kraj koncerta ostavijene su dve duhovite i neodoljive savremene igre sa valcerom. Irena Popović je svoj „Mehanički valcer" osmislila kao igru između trake na kojoj je snimljen zvuk klavira igračke i klavira na podijumu. Sučeljavanje stvarnog i postvorenog, originala i mehaničke dečje kopije, snimka i realnog zvučanja, omeđila je, zapravo, i razlike između romantičarskog doba i današnjice, uz melanholičnu konstataciju da je od nosača važne društvene forme — bala, valcer spao na nivo igračke.

Sličnu viziju valcera u današnje vreme prikazao je i „Valcer udešen za Vrbicu" Miroslava Savića koji, već i svojim ironičnim naslovom sugerije ciničan stav svog autora. Ova kompozicija je na podijum pored Nade Kolunžije dovela još dvoje pijanista koji su svirali na dečjim klavirima - igračkama. Ta tragikomična slika na ivici pantomime ne samo da nam je definitivno pokazala šta kompozitor misli o mogućnosti obnavljanja valcera i njegovog autentičnog sveta danas i ovde, već je svoju ironičnu žoku proširila i na status pijaniste i uopšte umetnika u našem društvu: oni su tako naivni i tako zastarelo romantični u svojoj veri u moć umetnosti, tako groteskno smešni u svojim nastojanjima da umetnošću utiču na društvenu svest.

I umetnik i valcer danas su definitivno prevaziđeni koncepti.